

3. Guidance for Developing Ecological Soil Screening Levels (Eco-SSLs). Review of Existing Soil Screening Benchmarks. OSWER Directive 92857-55. Attachment 1-1. November 2003. U.S. Environmental Protection Agency, Washington, D.C. URL : <https://rais.ornl.gov/documents/ecossl.pdf> (дата звернення 05.10.2024р).

УДК (1-751.3)(477.74)

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ПРОБЛЕМИ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ КУЯЛЬНИЦЬКИЙ

Тетяна МОВЧАН, доцент кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру, mov4an.tata@gmail.com

Ольга ПАНАСЮК, старший викладач кафедри геодезії, землеустрою та земельного кадастру, olga600917@ukr.net

Одеський державний аграрний університет
м. Одеса, Україна

Національний природний парк створено 1 січня 2022 року з метою збереження, відтворення, ефективного використання природних комплексів та об'єктів у басейні Куяльницького лиману, що мають особливу природоохоронну, оздоровчу, історико-культурну, наукову, освітню, естетичну цінність [1, 2].

Куяльницький національний природний парк включає акваторію Куяльницького лиману та прилеглу смугу суші завширшки близько 1 км, правобережну частину заплави приустьової частини річки Великий Куяльник (від села Адамівка до гирла – див. рисунок).

Рисунок. Куяльницький національний природний парк.

До його складу включено 10800,8867 га земель державної та комунальної власності, у тому числі 3490,6753 га земель, що надаються національному природному парку на постійне користування, у тому числі з вилученням у землекористувачів, та 7310,2114 га земель, які включаються до його території без вилучення у землекористувачів [2].

Рекреаційна цінність регіону збільшується завдяки унікальному поєднанню морського і степового повітря, наявності морських і лиманних пляжів, багатого біорізноманіття флори і фауни.

Куяльницький лиман – важливий рекреаційний і бальнеологічний об’єкт державного та світового значення. Він включений до списку 14 найцінніших лиманно-гирлових комплексів чорноморського регіону України, є родовищем лікувальних грязей та мінеральних вод. Біологічне різноманіття території представляє близько 800 видів судинних рослин, понад 200 видів птахів, 42 види ссавців, десятки видів амфібій та рептилій. Перелік рослин, що охороняються, містить 43 види з Європейського Червоного списку, 27 видів з Червоної книги України, 47 видів з Червоного списку Одеської області. Територія Національного природного парку «Куяльницький» розташована в межах території Смарагдової мережі Європи.

Даний екологічний об’єкт має значний потенціал для розвитку та перспективи, серед яких варто відзначити: екологічний туризм (сприяє розвитку інфраструктури парку та приваблює туристів), збереження біорізноманіття, унікальних видів рослин і тварин, залучення науковців до проведення екологічних програм, співпраця з міжнародними екологічними та благодійними організаціями.

Куяльницький національний природний парк стикається і з низкою проблем: екологічних, фінансових, соціальних, політичних нестабільностей, недостатніми науковими дослідженнями, кліматичними змінами та іншими. Розглянемо деякі з них.

Забруднення води, лиманної ропи може негативно вплинути на екосистему парку, що потягне за собою екологічні загрози. Вихлопні гази, димова завіса та інші забруднювачі навколо Куяльницького лиману призводять до забруднення повітря на території охоронюваної території. Недостатнє фінансування з боку держави ускладнює реалізацію охоронних заходів, проведення наукових досліджень та розвиток інфраструктури і туризму. Парк через залежність від державного бюджету має обмежені можливості залучати приватні інвестиції. В силу відсутності довгострокових стратегій відбувається недостатнє планування і прогнозування витрат на майбутнє. Також варто зазначити слабку координацію між науковими установами і парком. Обмеженість достовірної інформації та обізнаність оточуючих про цінність природних ресурсів парку може призводити до їх нераціонального використання. Надмірне навантаження на екосистему дає неконтрольований туризм, відсутність екологічної освіти та недостатність інфраструктури. Вплив змін клімату (підвищення температури, зменшення кількості опадів, посухи та повені тощо) можуть негативно означитися на зміні екосистеми парку, зменшити біорізноманіття та загрожувати існуючим видам флори і фауни.

Найбільша проблема Куяльницького лиману полягає у стані водно-сольового балансу. У водному балансі видаткова частина перевищує прибуткову, а в сольовому навпаки. Збереження цієї природної пам’ятки в першу чергу екологічне питання, а також і політичне. Рішення вжити заходи для збереження водойми було ухвалене задовго до підписання угоди про асоціацію Україна-ЄС. Науковці вважають, що якщо лиман зникне – на його місці утвориться велика засоленна ділянка. Це призведе до екологічної катастрофи, бо суховії перенесуть сіль на всі землі навколо, на ґрунтах нічого не буде рости. Для прийняття комплексних заходів треба провести дослідження водозбірною басейну річки Куяльник, подивитись, які дамби можна зняти, очистити гирла, визначити, які земельні ділянки не можна розорювати, створити навколо притоків природоохоронні зони. Це дуже складне завдання, що вимагає серйозного фінансування.

У Законі України "Про оголошення природної території Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення" прописано, що забезпечує відтворення, збереження та охорону унікального природного комплексу Куяльницького лиману, сприяє розвитку інфраструктури курортної місцевості та підвищенню інвестиційної привабливості курорту, у т. ч. для іноземних інвестицій, є надійною

правовою основою для створення належних умов для лікування, медичної реабілітації, профілактики захворювань, оздоровлення та відпочинку громадян, зростання чисельності вилікуваних і оздоровлених осіб та збільшенню надходжень в державний і місцеві бюджети. Насправді хочеться, щоб то було не тільки на папері, як більшість законів, а і в дійсності виконувалось, щоб принести віддачу від комплексного активу, безцінної природної екосистеми, природного ресурсу, який варто розвивати і оберігати.

Отже, національний природний парк "Куяльник" має значний потенціал для розвитку, але для досягнення поставлених цілей необхідно вирішити існуючі проблеми. Інтеграція охорони природи, екологічного туризму та освітніх ініціатив, збільшення фінансування (бюджету на охорону, дослідження, розвиток туристичної інфраструктури), залучення приватних інвестицій (створення сприятливих умов для інвестування в парк), забезпечення екологічної освіти (проведення інформаційних заходів та навчальних програм для туристів), проведення наукових досліджень та захист від кліматичних змін може стати ключем до сталого розвитку парку та забезпечення його екологічної цінності для майбутніх поколінь.

Список використаних джерел

1. Про створення національного природного парку «Куяльницький» : Указ Президента України № 3 від 01.01.2022 року URL : <http://surl.li/fvtvxd> (дата звернення 05.10.2024р).

2. Про оголошення природних територій Куяльницького лиману Одеської області курортом державного значення : Закон України № 2637-VIII від 05.12.2018р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2637-19/conv#n3> (дата звернення 05.10.2024р).

3. Герасимова Т. Зеленський підписав Указ про створення Національного природного парку “Куяльницький”. ГО «Зелений лист». URL : <http://surl.li/dvonyf>

4. Дубина Д.В., Еннан А.-А., Дзюба Т.П., Вакаренко Л.П., Шихалєєва Г.М., Кірюшкіна Г.М. Проектований Національний природний парк "Куяльницький" як основа оптимізації довкілля та стійкого розвитку регіону. *Український ботанічний журнал*. Вип. 75(5), 2018. С. 457-469. URL : <http://surl.li/pcjy1g> (дата звернення 05.10.2024р).

УДК 711.3-14:728

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ПІД ЖИТЛОВУ ЗАБУДОВУ

Ольга МОСТОВА, здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти

2 курсу ОП «Геодезія та землеустрій», olgakovalenko4478@gmail.com

Наталія ПРОКОПЕНКО старший викладач кафедри геодезії та землеустрою,
bilanp79@gmail.com

Сумський національний аграрний університет
м. Суми, Україна

Актуальність розбудови сільських територій після завершення ескалації з боку росії є надзвичайно важливим питанням для України. Події останніх років суттєво вплинули на сільську місцевість, адже бойові дії, окупація та руйнування інфраструктури призвели до значних втрат. Відновлення та розбудова цих територій є не лише гуманітарною необхідністю, а й стратегічним завданням для сталого розвитку держави. Російська агресія призвела до значних руйнувань інфраструктури на сільських територіях. Дороги, мости, школи, медичні заклади та житлові будинки – усе це потребує